

Účel a rámcový obsah nové fytosanitární legislativy (osiva, sadba bramboru a zeleniny)

Odborný seminář ÚKZÚZ

9. a 16. ledna 2020

Praha, Brno

Michal Hnízdil + Petr Kapitola

Nařízení o zdraví rostlin

Plant Health Regulation (PHR)

**= Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU)
2016/2031
o ochranných opatřeních proti škodlivým
organismům (ŠO) rostlin**

- ✓ **Stěžejní fyto-sanitární předpis EU upravující
(staro)nový fyto-sanitární režim**
- ✓ **Platnost od 2016 – účinnost od 14.12.2019**

Nařízení o úředních kontrolách

Official Control Regulation (OCR)

**= Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU)
2017/625
o úředních kontrolách**

- ✓ Základní předpis stanovující **jednotný rámec pro provádění úředních kontrol** a jiných činností na úseku bezpečnosti potravin, tedy **i na úseku fytosanitárním (hlavně v oblasti dovozu a vývozu rostlin)**
- ✓ **Účinnost od 14.12.2019**

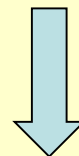
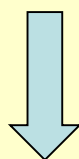

Nařízení Komise

jako sekundární předpisy k základním nařízením

**Nařízení EP a Rady
o zdraví rostlin**

**Nařízení EP a Rady
o úředních kontrolách**

prováděcí nařízení Komise

nebo

nařízení Komise v přenesené pravomoci

Nařízení Komise provádějící nařízení (EU) 2016/2031 účinná od 14.12.2019 (nejdůležitější pro osiva, brambor, zeleniny...)

- 2017/2313 – formální náležitosti RL pasů
- 2018/2019 – seznam vysoce rizikových komodit s předběžným zákazem dovozu (vše dřeviny nebo plody)
- 2019/66 – pravidla pro jednotná praktická opatření pro úřední kontroly
- 2019/1702 – seznam prioritních ŠO
- 2019/2072 - jednotné podmínky pro provádění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2031, pokud jde o ochranná opatření proti ŠO (seznamy regul. ŠO, rostlin..) – výjimky – účinnost od 14.12.2021

Nařízení Komise provádějící nařízení (EU) 2016/2031 účinná od 14.12.2020 (nejdůležitější pro osiva, brambor, zeleniny...)

- ✓ 2019/827 – kritéria, která musí splňovat profesionální provozovatelé, pro udělení oprávnění k vystavování RL pasů
- ✓ *Rostliny pro které nebude nutno uvádět na RL pasu kód výsledovatelnosti (pod písm. C) – v přípravě.....*

Nařízení/Rozhodnutí/Směrnice Komise jako (mimořádná) opatření proti konkrétním ŠO

- Rozhodnutí Komise (EU) 2018/638 o mimořádných opatřeních proti zavlékání a šíření **blýskavky kukuřičné** *Spodoptera frugiperda* v EU (již regulována jako KŠO, v EU se nevyskytuje)
- Rozhodnutí Komise (EU) 2019/1615 o mimořádných opatřeních proti zavlékání a šíření **původce virové hnědé vrásčitosti plodů rajčete** *Tomato brown rugose fruit virus* v EU (v EU dosud jako KŠO neregulován a nevyskytuje se)
- Směrnice Rady 1993/85/EHS o ochraně proti **původci bakteriální kroužkovitosti bramboru** (*Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*) - *regulován jako KŠO, v EU se vyskytuje*
- Platí do 31.12.2021, adaptace vyhlášky MZe č. 331/2004
- Směrnice Rady 1998/57/ES o ochraně proti **původci bakteriální hnědé hniloby bramboru** *Ralstonia solanacearum* - *regulován jako KŠO, v EU se vyskytuje*
- Platí do 31.12.2021, adaptace vyhlášky MZe č. 331/2004

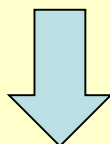

Vztah hlavních fytoosanitárních předpisů EU a ČR (zjednodušeno)

Účinnost do 13.12.2019

† Směrnice Rady
2000/29/ES

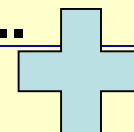
Zákon č. 326/2004 o
RL péči

† Vyhláška
č. 215/2008

od 14.12.2019

**Nařízení EP a Rady
2016/2031 +
(Velké) prováděcí
nařízení KOM 2019/2072
+**

od 15.1.2020

**Novela 369/2019 zákona
o RL péči
Vyhláška MZe č.5/2020
nahrazující č. 215/2008**

Novela č. 369/2019 RL zákona

- ✓ **Novela č. 369/2019 zákona č. 324/2004 Sb. O RL péči**
 - **Účinnost 15.1.2020**
 - **Procesně řeší registraci, oprávnění k vystavování RL pasů, prohlídky rostlin (šetření) ÚKZÚZ před vystavením RL pasů**
 - **Národní úpravy nařízení EU o ŠO**
 - **přemísťování dodávek v rámci provozoven jednoho provozovatele bez RL pasu**
 - **malá množství osiv bez nutnosti registrace**
 - **Přechodná ustanovení (uznání dosavadní registrace, platnost oprávnění k vydávání RL pasů)**
- ✓ **Nová vyhl. č. 5/2020 o ŠO (účinnost od 25.1.2020)**
 - **Pravidla e-learningového kurzu a testu k udělení oprávnění k vydávání RL pasů**

Kde si lze nové předpisy přečíst?

Jak vytvořit printscreen (screenshots) x (33) Daniel Jurecka - Daniel Jurec x Novinky platné k 14. 12. 2019 (ÚKZÚZ) x Legislativa EU (ÚKZÚZ) x Legislativa EU (ÚKZÚZ) x +

Nezabezpečeno | eagri.cz/public/web/ukzuz/portal/skodlive-organisms/legislative/legislative-eu/ ☆

Aplikace Seznam - najdu ta... Oblíbené

Veřejné zakázky Úřední desky Tiskový servis Kalendář akcí Legislativa Kontakty E-podatelna Česky English

 ÚKZÚZ
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

eAGRI Hledaný výraz Hledej Podrobné hledání

Ústřední kontrolní a... > ... > Legislativa > Legislativa EU Přihlásit

- O ústavu
- Zemědělská inspekce
- Dovoz a vývoz rostlin
- Odrůdy
- Osivo a sadba
- Trvalé kultury
- Ochrana proti škodlivým organismům**
 - Novinky platné k 14. 12. 2019
 - Rostlinolékařský portál
 - Vnitřní trh EU a fytosanitární informace
 - Integrovaná ochrana rostlin

Právní předpisy EU pro oblast ochrany proti škodlivým organismům

Nový režim ochrany rostlin	
2016/2031 32019R0625	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2031 ze dne 26. října 2016 o ochranných opatřeních proti škodlivým organismům rostlin, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 228/2013, (EU) č. 652/2014 a (EU) č. 1143/2014 a o zrušení směrnic Rady 69/464/EHS, 74/647/EHS, 93/85/EHS, 98/57/ES, 2000/29/ES, 2006/91/ES a 2007/33/ES
2017/625	Nařízení Evropského parlamentu a

Novinky

INTEGROVANÁ OCHRANA PŘI PĚSTOVÁNÍ BRAMBOR
30.1.2020 8:00 – 15:00
[Výsledky analýz vzorků krmiv za listopad 2019](#)
[\(XLSX, 337 KB\)](#)
[Evropu trápí nový virus rajčete a papriky](#)
18.12.2019
Tisková zpráva
[Další novinky >](#)

Registry a aplikace

[Rostlinolékařský portál](#)

Co nový fytoosanitární režim přináší I

- ✓ Kategorizace regulovaných ŠO v EU shodná s mezinárodními pravidly
 - Karanténní ŠO (KŠO) a regulované nekarant. ŠO
- ✓ Posílení preventivních fytokaranténních opatření
 - **Přísnější pravidla** pro
 - dovozy ze třetích zemí (např. předběžný zákaz dovozu nejvíce rizikových komodit)
 - výjimky ze zákazu dovozu a přemísťování karant. mater.
 - **Posílení zodpovědnosti provozovatelů**
(znalosti pro oprávnění k vystavování pasů, šetření před vydáváním RL pasů, přijetí vlastních opatření v podniku již při zjištění podezření z výskytu KŠO..)
 - **Větší důraz na včasné zjištění KŠO** a pro EU nových ŠO (povinné průzkumy výskytu, pohotovostní plány, simulační cvičení)

Co nový fytoosanitární režim přináší II

✓ Sjednocení systému regulace ŠO v EU

- **Jednotná opatření a povinnosti** úřadů i provozovatelů při
 - podezření z výskytu pro EU nových ŠO a KŠO
 - potvrzení výskytu KŠO popř. nových ŠO pro EU
 - fytoosanitární certifikaci zásilek vyvážených do třetích zemí (nově v rámci EU regulováno)
 - rostlinolékařské dovozní kontrole zásilek ze třetích zemí
 - ošetření dřeva pro výrobu dřevěných obalů pro snížení rizik přenosu KŠO
- **Sjednocení vzhledu RL pasů** a dalších dokladů
- **Jednotná (a jednodušší) pravidla registrace** pro RL účely

Co nový fytoosanitární režim přináší III

- ✓ Větší otevřenost a komunikace s veřejností
 - **Povinnosti úřadů informovat veřejnost** o opatřeních proti prioritním ŠO, o fytoosanitárních rizicích (dovozy..) atd.
- ✓ Rozšíření spolufinancování EU (50%) v oblasti zdraví rostlin při provádění
 - úředních **průzkumů výskytu** ŠO (prohlídky rostlin, odběr a analýzy vzorků)
 - **preventivních opatření** proti šíření prioritních ŠO
 - **opatření k eradikaci** regulov. ŠO nebo **k izolaci** prioritních ŠO vč. nákladů provozovatelů (ošetření, dezinfekce, likvidace rostlin, rozdíl hodnoty rostlin)

Rozpočet EU 2014-20: cca **2 miliardy EUR** (včetně VET)

Nová kategorizace ŠO

podléhajících fytoosanitární regulaci (dle mezinárodních pravidel)

Karanténní ŠO pro Unii

- ✓ V EU se nevyskytují nebo jen omezeně
- ✓ Územní ochrana celé EU
- ✓ Regulace nezávisle na komoditě

Karanténní ŠO pro chráněné zóny

- ✓ Rozšířeny v části EU
- ✓ Územní ochrana území bez výskytu – členský stát nebo jeho část
- ✓ Regulace nezávisle na komoditě

Regulované nekaranténní ŠO

- ✓ V EU ± rozšířené
- ✓ Ochrana kvality rozmnožovacího a sadeb. materiálu
- ✓ Regulace ŠO pouze ve spojení s komoditou

**Zákaz zavlékání do EU /
chráněných zón
a šíření po tomto území**

**Zákaz zavlékání a
šíření jen
rostlinami k
pěstování**

Prioritní ŠO

„VIP“

KŠO
pro celou Unii

KŠO pro
chráněné zóny

Regulované
nekaranténní ŠO

foto M.van der Straten, gd.eppo.int
Blýskavka kukuřičná

foto CSL, gd.eppo.int
Původce bakter. kroužkovitosti
bramboru

Agroscope FAW
Wädenswil, gd.eppo.int
Molice bavlníková

foto CSL, gd.eppo.int
Původce bakter. vadnutí
rajčete

Seznam prioritních ŠO (celkem 20 druhů)

Riziko pro ČR představují:

Agrilus anxius
Anoplophora chinensis
Anthonomus eugenii
Bactericera cockerelli
Conotrachelus nenuphar
Popillia japonica
Spodoptera frugiperda
Xylella fastidiosa

Agrilus planipennis
Anoplophora glabripennis
Aromia bungii
Bursaphelenchus xylophilus
Dendrolimus sibiricus
Rhagoletis pomonella
Thaumatotibia leucotreta

Oregon State University, gd.eppo.int

Specifické riziko pro brambor/zeleniny představují

merule ***Bactericera cockerelli***

květopas ***Anthonomus eugenii***

Absence v EU, blíže viz RL portál ÚKZÚZ

Pro ČR bez rizika usídlení

(není nutné provádět preventivní opatření):

Anastrepha ludens

Bactrocera dorsalis

Bactrocera zonata

Phyllosticta citricarpa

Candidatus Liberibacter spp. (Huanglongbing disease of citrus/citrus greening)

Luciano Nuccitelli, gd.eppo.int

Škodlivé organismy rostlin a opatření proti jejich šíření

- ✓ Posílení prevence **pro nejzávažnější KŠO i nově v EU zjištěné ŠO:**
 - povinné (a dotované) průzkumy výskytu
 - osvěta
- ✓ Sjednocující pravidla pro vymýcení (eradikaci) nebo zabránění dalšího šíření (izolaci) KŠO
- ✓ Pro **prioritní ŠO:**
 - pohotovostní plány
 - simulační cvičení
 - informovanost veřejnosti

Ústřední kontrolní
a zkušební ústav zemědělský
Držitel certifikátu ISO 9001

Pohotovostní plán pro postup v případě výskytu
bakterie *Xylella fastidiosa* v ČR

Vydání první, říjen 2018

Zpracovali: Petr Kapitola a kolektiv pracovníků ÚKZÚZ, po konzultacích a připomínkách profesních svazů pěstitelů, Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí

S dotazy a poznámkami k pohotovostnímu plánu se lze obracet na:
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
Odbor ochrany proti škodlivým organismům
e-mail: petr.kapitola@ukuz.cz, tel.: 602 463 592

Foto na titulní straně:

Příznaky napadení bakterií *Xylella fastidiosa* na oleandru (*Nerium oleander*);
foto: Camille Picard, NPPO Francie, <https://gd.eppo.int/taxon/XYLEFA>

Dovoz

- **RL osvědčení a prohlídka při vstupu do EU: povinné pro všechny dovážené živé rostliny a rostl. produkty**
 - neplatí pouze pro plody *Ananas comosus*, *Cocos nucifera*, *Durio zibethinus*, *Musa* spp. a *Phoenix dactylifera*
- **preventivní zákaz dovozu vysoce rizikových rostlin**, dovoz lze povolit až podle výsledku posouzení fytokaranténních rizik dovozu z určité třetí země
 - např. řada druhů dřevin, jejichž dovoz byl dříve povolen, jako rody *Betula*, *Fagus*, *Quercus*, *Malus*, *Prunus*....
- **při vstupní RL kontrole se bude sledovat i výskyt regulovaných nekaranténních ŠO**

Vnitřní trh EU

- ✓ Nová **(jednodušší) pravidla registrace**
- ✓ Větší důraz na **vysledovatelnost komodit**
- ✓ **RL pasy NOVĚ pro všechny rostliny k pěstování kromě osiv druhů rostlin, na nichž nejsou KŠO ani RNŠO při přemístění od podnikatele k podnikateli + v určitých případech i konečným spotřebitelům**
 - **RL pas není nutný mezi provozovny stejného podniku na území ČR (národní úprava)**
- ✓ **Šetření zdravotního stavu rostlin před vydáním pasů (dříve SRK) sami provozovatelé, úřady jen v případech stanovených v nařízení EU**

Rostlinolékařské pasy

CS

Úřední věstník Evropské unie

14.12.2017

PROVÁDĚCÍ NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2017/2313

ze dne 13. prosince 2017,

kterým se stanoví formální náležitosti rostlinolékařského pasu pro přemísťování na území Unie a rostlinolékařského pasu pro dovoz do chráněné zóny a přemísťování v rámci této zóny

✓ **Jednotný formát a struktura pasů**

- **usnadnění identifikace RL pasu** v kterémkoliv jazyce
- usnadnění ověření, zda pas obsahuje všechny předepsané náležitosti (A – D)
- pravidla pro formát pasu např. v kombinaci s úřední návěskou pro rozmnožovací materiál

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2019/2072 - jednotné podmínky pro provádění ochranných opatření proti ŠO = „velké prováděcí nařízení“

Příloha II – KŠO pro Unii

➤ Část A: KŠO, jejichž výskyt v EU není znám - 153 položek

Novinky (příklady):

- Vyřazeno: *Rhagoletis cingulata* a *R. completa*
- Nově zařazeno: *Phytophthora ramorum* (non-EU isolates)

➤ Část B: KŠO vyskytující se v EU - 22 položek

➤ Vyřazena řada dosavadních KŠO – část přesun do RNŠO

Příloha IV – RNSO a příslušné rostliny k pěstování

celkem 180 ŠO, seznamy podle účelu použití rostlin k pěstování

Části přílohy IV	Skupina rostlin k pěstování
A	Osivo píce (jen vojtěška)
B	Osivo obilovin (jen rýže)
C	Réva – veg. množ. mat.
D	Okrasné rostliny – RM
E	Lesní dřeviny – reprodukční mat.
F	Osivo zeleniny
G	Sadba bramboru
H	Osivo olejnin a prádlných rostlin
I	Sadba zeleniny
J	RM ovocných rostlin a ovocné rostliny určené k produkci ovoce
K	Osivo bramboru
L	Rostliny chmele k pěstování kromě osiva

Příloha IV – RNŠO (pokrač.)

- ✓ Stanoveny **prahy tolerance** pro jednotlivé stupně RM
- ✓ **Prahové hodnoty v příloze IV jsou pro materiál uváděný do oběhu, nikoliv pro místo produkce!!!**
- ✓ v naprosté většině je navržena **tolerance 0 %**

RNQPs or symptoms caused by RNQPs	Plants for planting (genus or species)	Threshold for the plant for planting of pre-basic seed potatoes by mass		Threshold for the plant for planting of basic seed potatoes by mass	Threshold for the plant for planting of certified seed potatoes by mass
		PBT C	PB		
<i>Candidatus Liberibacter solanacearum</i> Liefting <i>et al.</i> [LIBEPS]	<i>Solanum tuberosum</i> L.	0%	0%	0%	0%
<i>Ditylenchus destructor</i> Thorne [DITYDE]	<i>Solanum tuberosum</i> L.	0%	0%	0%	0%

Příloha V – Požadavky na rostliny k pěstování ve vztahu k RNŠO

- ✓ = požadavky např. na místo produkce, porost, sklizené osivo před uvedením do oběhu
- ✓ Platí **pro vnitřní trh EU i pro dovoz ze třetích zemí!**

Příloha XIII – Seznam komodit s požadavkem na RL pas

- ✓ **Rostliny určené k pěstování** (*sadba, rouby, řízky, očka, hotové rostl. k výsadbě, v kontejneru ..*) **všech druhů kromě osiva**
- ✓ **Osivo druhů**
 - ✓ *Oryza sativa* *Medicago sativa*
 - ✓ *Allium cepa, Allium porrum, Capsicum annuum, Phaseolus coccineus, Phaseolus vulgaris, Pisum sativum, Solanum lypopersicum, Solanum tuberosum, Vicia faba*
 - ✓ *Brassica napus, Brassica napa, Glycine max, Helianthus annuus, Linum usitatissimum, Sinapis alba*

Rok 2020 = Mezinárodní rok zdraví rostlin

**DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST A
PŘEJI VŠE DOBRÉ V ROCE 2020**

